

ӘЛ-ФАРАБИ атындағы
ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ

КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ АЛЬ-ФАРАБИ

**ИБРАШЕВ
ЖАРАС
УМАРОВИЧ**

АЛМАТЫ 2003

КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ АЛЬ-ФАРАБИ

ФАКУЛЬТЕТ МЕЖДУНАРОДНЫХ ОТНОШЕНИЙ

НАУЧНАЯ БИБЛИОТЕКА

**ИБРАШЕВ
ЖАРАС
УМАРОВИЧ**

*Биобиблиографический
указатель*

Алматы
"Казак университеті"
2003

Ответственный редактор: Е.Б. Жатканбаев

Редакторы: К.И. Байзакова, М.Ш. Губайдуллина,
К.Н. Макашева

Составители: М.Ш. Губайдуллина, К.Н. Макашева,
Б.З. Бюжеева, И.Л. Бурнашов, Г.С. Коурдакова

Ибрашев Жарас Умарович: Библиографический
указатель /Сост.: М.Ш. Губайдуллина, К.Н. Макашева, Б.З.
Бюжеева, И.Л. Бурнашов; Отв. ред. Е.Б. Жатканбаев. -
Алматы: Қазақ университеті, 2003. – 45 с.

К ЧИТАТЕЛЯМ

Предлагаемый указатель – продолжение серии библиографий ученых Казахского национального университета имени аль-Фараби, посвящен доктору исторических наук, профессору Ибрашеву Жарасу Умаровичу.

Библиография включает материалы, характеризующие жизнь и деятельность ученого, его публикации.

Материал расположен в хронологическом порядке.

**Тарих ғылымдарының докторы, профессор Ибрашев Жарас
Омарұлының өмірі мен ғылыми творчествосының
хроникасы**

Ибрашев Жарас Омарұлы 1928 жылы 10 тамызда Батыс Қазақстан облысында дүниеге келген.

1950 - М.Киров атындағы Қазақ Мемлекеттік Университетінің тарих факультетін аяқтады.

1950-1952 - жалпы тарих кафедрасының ассистенті

1952 - М.Киров атындағы Қазақ Мемлекеттік Университетінің тарих факультетінің жалпы тарих кафедрасының аға оқытушы

1952 - Алматы қалалық комсомол комитетінің екінші хатшысы

1954 - ҚазМУ-дың комсомол комитетінің хатшысы

1954 - М.Киров атындағы Қазақ Мемлекеттік Университетінің тарих факультетінің жалпы тарих кафедрасының ассистенті

1957 - М.Киров атындағы ҚазМУ-дың тарих факультетінің жалпы тарих кафедрасының аға оқытушы

1970 -“Франция саясатындағы Мальгаш-африкандық мемлекеттер атты тақырыпта кандидаттық диссертациясын қорғады

1972 - М.Киров атындағы ҚазМУ-дың тарих факультетінің жалпы тарих кафедрасының доценті

1986-“Францияның саяси ойларындағы голлизм” атты тақырыпта өзінің докторлық диссертациясын қорғады

1987 - жалпы тарих кафедрасының профессоры

1987 - М.Киров атындағы ҚазМУ-дың тарих факультетінің жалпы тарих кафедрасының меңгерушісі

1991 - ҚазМУ-дың тарих факультетінің жаңа және қазіргі заман тарихы және халықаралық қатынастар кафедрасының меңгерушісі

1994-2000-Халықаралық қатынастар факультетінің халықаралық қатынастар және Қазақстан Республикасының сыртқы саясаты кафедрасының меңгерушісі

2000 жылдан бүгінгі күнге дейін - халықаралық қатынастар және Қазақстан Республикасының сыртқы саясаты кафедрасының профессоры, «Құрметті кафедра меңгерушісі «

1997-2003 – 07.00.15 – халықаралық қатынас және сыртқы саясат мамандығы бойынша кандидаттық

диссертацияны қорғау жөніндегі Диссертациялық кеңестің Төрағасы

2003 – 07.00.15 - халықаралық қатынас және сыртқы саясат және 07.00.03 – жалпы тарих мамандықтары бойынша докторлық диссертацияны қорғау жөніндегі Диссертациялық кеңестің Төрағасы

- Факультеттің Ғылыми кеңесінің мүшесі
  - ҚР-ның ЖАК-тың Сараптама кеңесінің мүшесі
  - Диссертациялық зерттеулердің тақырыптарын бекіту жөніндегі Ғылыми-координациялық орталығының (НКЦ) мүшесі
  - Бірнеше рет Қазақстан Республикасының Білім Министрлігінің грамоталарымен марапатталған
- жоғары білікті тарихшы, халықаралық қатынас, аймақтану - мамандарын даярлау ісіндегі зор еңбегі үшін 20-дан астам алғыс жарияланған.

ОСНОВНЫЕ ДАТЫ

жизни и научной деятельности доктора исторических наук, профессора Ибрашева Жараса Умаровича

Ибрашев Жарас Умарович родился 10 августа 1928 года в Западно-Казахстанской области.

1950 г. – окончил исторический факультет Казахского государственного университета им.Кирова.

1950-1952 гг. – ассистент кафедры всеобщей истории исторического факультета КазГУ им.Кирова.

1952 г. – старший преподаватель кафедры всеобщей истории исторического факультета КазГУ им.Кирова.

1952 г. – второй секретарь Алматинского горкома комсомола.

1954 г. – секретарь комитета комсомола КазГУ им.Кирова.

1954 г. – ассистент кафедры всеобщей истории исторического факультета КазГУ им.Кирова.

1957 г. – старший преподаватель кафедры всеобщей истории исторического факультета КазГУ им.Кирова.

1970 г. – защита кандидатской диссертации на тему: «Мальгашско-африканские государства в политике Франции».

1972 г. – доцент кафедры всеобщей истории исторического факультета КазГУ им.Кирова.

1986 г. – защита докторской диссертации на тему: «Голлизм в политической мысли Франции».

1987 г. – профессор кафедры всеобщей истории.

1987 г. – заведующий кафедрой всеобщей истории исторического факультета КазГУ им.Кирова.

1991 г.– заведующий кафедрой новой и новейшей истории и международных отношений исторического факультета КазГУ.

1994 - 2000 гг.- заведующий кафедрой международных отношений и внешней политики Республики Казахстан факультета международных отношений КазГНУ.

1995 г. – выступление на конференции по актуальным проблемам Европы.

1997 г. - выступления на конференции «Пять лет сотрудничества между ЕС и Казахстаном».

1998 г. – выступления на конференциях «Каспийская нефть и европейская безопасность», «Европейская интеграция и права человека».

1999 г. - выступления на международных конференциях «Проблемы расширения ЕС», «Введение евро и позиции стран – участники».

2000 г. – участие в конференциях «ОБСЕ и проблемы безопасности в Центральной Азии», «Хартия Европейской безопасности. Декларация Стамбульского саммита 19 ноября 1999 г.», «Роберт Шуман и европейская интеграция», «ОБСЕ- 25 лет», «Соединенные штаты Европы: путь к политическому союзу».

С 2000 г. по настоящее время – профессор кафедры международных отношений, «Почетный заведующий кафедрой».

1997-2003 гг. - председатель Диссертационного совета по защите кандидатских диссертаций по специальности 070015 – история международных отношений и внешней политики.

2001 г. – участие в научно – практических конференциях и семинарах «10 лет независимости Казахстана: итоги и перспективы развития», «Формирование системы европейской безопасности и проблемы безопасности в Центральной Азии», «Казахстан в системе международных отношений».

2002 г. – участие в конференциях «ЕС в системе глобальной безопасности», «Европейский Союз: десять лет после Маастрихта», «Внешняя политика Республики Казахстан после событий 11

сентября», «Значение науки и культуры Востока и Запада», «Современные проблемы международных отношений: теория и практика».

2003 г. – участие в конференциях «Актуальные проблемы региональной безопасности», «ЕС и Центральная Азия: подходы к борьбе с международным терроризмом», «НАТО и Центральная Азия: региональная и национальная безопасность».

2003 г. - председатель Диссертационного совета по защите докторских диссертаций по специальностям: 070015 – история международных отношений и внешней политики и 070003 – всеобщая история;

- член Ученого совета факультета;
- член Экспертного совета ВАК РК;
- член Научно-координационного центра (НКЦ) по утверждению тем диссертационных исследований;
- неоднократно награжден грамотами Министерства образования Республики Казахстан;
- имеет более 20 благодарностей за большие заслуги в деле подготовки высококвалифицированных специалистов-историков.

Chronicle of life and scientific creativity of the History Doctor, Professor Ibrashev Zharas

Ibrashev Zh. was born on August 10, 1928 in Western-Kazakhstan oblast.

1950 – graduated the History Department of the Kazakh State University named after Kirov

1950-52 – Assistant Professor of the World History Department of the History Faculty of KazSU named after Kirov

1952 – second secretary of the Almaty Komsomol's city committee

1954 – secretary of the KazSU Komsomol's committee

1954 - Assistant Professor of the World History Department of the History Faculty of KazSU named after Kirov

1958 - Senior Lecturer of the World History Department of the History Faculty of KazSU named after Kirov

1970 – defence of the candidate thesis “Malagasy-African States in the French Policy”

1972 – Associate Professor of the World History Department of the History Faculty of KazSU named after Kirov

1986 – defense of the doctoral thesis “Gaullism in the Political Thought of France”

1987 – Professor of the World History Department

1987 – Chair of the World History Department of the History Faculty of KazSU named after Kirov

1991 - Chair of Modern and Contemporary History and International Relations Department of the History Faculty of KazSU

1994 – 2000 – Chair of the International Relations and Foreign Policy Department of the Republic of Kazakhstan of the International Relations Faculty

2000-2003 – Professor of the International Relations Department, “Honourable Chair of the Department”

1997-2003 – Chairman of the Dissertation Council on Defence of Candidate Dissertations on Specialty 07.00.15 – History of International Relations and Foreign Policy

2003 – Chairman of the Dissertation Council on Defence of Doctoral Theses on Specialties: 07.00.15 - History of International Relations and Foreign Policy and 07.00.03 – World History

- member of the Faculty’s Academic Council
- member of the Higher Attestation Committee of the Republic of Kazakhstan’s Experts’ Council
- member of the Scientific and Coordination Centre (SCC) on Approval of the Dissertations Themes
- is awarded many times by the RK Ministry of Education’s deeds

more than 20 gratitudes for outstanding deserves being connected with training of highly qualified historians

Тарих ғылымдарының докторы, профессор Ибрашев Жарас Омарұлының ғылыми, педагогтық және қоғамдық қызметі туралы қысқаша мәлімет

Ибрашев Жарас Омарұлы 1928 жылы 10 тамызда Батыс Қазақстан облысында дүниеге келген.

1950 жылы М.Киров атындағы Қазақ Мемлекеттік Университетінің тарих факультетін тәмамдады. Осы университетті аяқтағаннан кейін Жарас Омарұлы жалпы тарих кафедрасының ассистенті ретінде өзінің еңбек қызметін бастады, ал 1958 жылдан бастап осы кафедрада аға оқытушы болып жұмыс істеді. Жарас Омарұлы өзінің еңбек қызметінің слу жылдық кезеңінде оқытушылық қызметтің барлық кезеңдерін басынан өткізді, тарих ғылымдарының докторы, профессор атағын алды.

1952 жылы Алматы қалалық комсомол комитетінің екінші хатшысы, ал 1954-1957 жж. КазМУ-дың комсомол комитетінің хатшысы болып тағайындалды.

1970 жылы Ибрашев Ж.О. “Франция саясатындағы Мальгаш-африкандық мемлекет” атты тақырыпта кандидаттық диссертациясын, ал 1986 жылы “Францияның саяси ойларындағы голлизм” атты тақырыпта өзінің докторлық диссертациясын ойдағыдай қорғады. Жарас Омарұлы тұңғыш рет Қазақстанда тарихи және саяси ойларды оқытудың жаңа ғылыми бағытының негізін жасады. Оның жетекшілік етуімен тарихшы-голлистер мектебі қалыптасты, атап айтсақ, олар – Байзақова Қ.Е., Сулеева Т.В., Дузенов А. және тағы басқалары өздерінің кандидаттық диссертациясын голлизм бойынша қорғады және де Ж.О. Ибрашевтың бастаған бағытын зерттеуді жалғастыруда.

Профессор Ж.О.Ибрашев 70-80 жж. зерттеген француздық саяси ойлардағы еуропалық идеяны, дәлірек айтсақ, еуропалық бірлік идеясы және оны жүзеге асырушы Ш. де Голльді зерттеуін концептуальды түрде жалғастыруда. Жарас Омарұлының еуропалық интеграция доктринасын теориялық мәнін түсінуі, ғаламдану және аймақталу үрдістері эсер стетін қоғамдық өмірдің интернационализациялау фактісін назарға алуға себеп болуда.

Ж.О.Ибрашев шетелдік елдер тарихы, халықаралық қатынастар, батысеуропалық саяси ойлары мәселелері бойынша жетекші лектор. Ол тек студенттік аудитория

алдында ғана емес, кең жұртшылық алдындағы - өте дарынды лектор, халықаралық қатынастар маманы.

Профессор Ж.О.Ибрашев “Введение в политическую науку”, “Теория международных отношений”, “Политическая система Франции” сияқты пәндерден; “Доктрина европейской интеграции” және т. б. арнайы курстардан жоғары кәсіптік деңгейде дәріс беретін тәжірибелі ұстаз.

1987-1994 жылдары жаңа және қазіргі заман тарихы кафедрасының меңгерушісі болды. Қазақстан Республикасының мемлекеттік егемендігі жарияланғаннан кейін халықаралық қатынастар саласындағы жетекші маман ретінде Ж.О.Ибрашев әл-Фараби атындағы Қазақ мемлекеттік университетінде халықаралық қатынастар факультетін ашуға көп көмек көрсетті. Жарас Омарұлы алғаш рет Республика көлемінде халықаралық қатынастар және Қазақстан Республикасының сыртқы саясат кафедрасын құрып, 1994-2000 жылдар аралығында осы кафедраның меңгерушісі болды. Кафедра Қазақстан Республикасының Сыртқы істер министрлігі үшін дипломатиялық кадрларды, халықаралық қатынастар және аймақтану мамандарын дайындайды. Оның көптеген шәкірттері бүгінгі күні ҚР СІМ құрамында, шетелдік елшіліктер мен өкілдіктерде қызмет атқаруда.

Ж.О.Ибрашевтың қолғабыс етуімен факультет әр түрлі халықаралық ұйымдармен, өкілдіктермен және шетелдік университеттермен белсенді түрде байланыс жасайды.

1992 жылы Қазақстан және Еуропалық Одақ арасында дипломатиялық қарым-қатынастар орнай салысымен Ж.О.Ибрашев ЕО-ның дипломатиялық өкілдіктерімен өзара қатынасты нығайтты. Университетпен, халықаралық қатынастар және ҚР сыртқы саясаты кафедрасымен орнаған бұл байланыстар тұрақты кездесулер, кеңестер түрінде, кейін бірлесіп өткізген іс-шаралар – конференциялар, семинарлар, пікір алысу, 1994 жылы қарашада Қазақстандағы ЕО Комиссиясының Өкілдігі қамқорлығымен ашылған дөңгелек үстелдер арқылы нақтылы көрініс тапты. Мұндай іс-шараларға Қазақстандағы ЕО Комиссиясының Өкілдігі басшылығы, Төтенше және Өкілсіз елшілер Роберт Кремер, Майкл Хамфриз, Алан Ваддамс бірнеше рет қатысқан болатын. Әсіресе Ж.О.Ибрашев пен ЕО Комиссиясы Өкілдігінің Бірінші Кеңесшісі Буррель де ля Ронсьер арасында өте тығыз байланыс орнады.

Ж.О.Ибрашевтың инициативаларын қашанда еуропалық елшіліктер мен өкілдіктер түсініп, өз тараптарынан қолдаулар көрсетеді. Мысалға, 1997 жылы ол ЕО және Қазақстан арасындағы екіжақты ынтымақтастықтың бесжылдығын әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-де “Қазақстан Республикасы және Еуропалық Одақ: бес жылдық ынтымақтастық” атты үлкен конференция өткізумен атап өтуді ұсынған болатын. Бірінші Кеңесші Онно Симонс бұл ұсынысқа шын көңілімен қолдау көрсетті. Соның нәтижесінде конференция сәтті өтіп дипломатиялық ортада жоғары бағаланды. Конференцияға қатысушылар мен факультеттегі профессорлық-оқытушылар құрамының ғылыми мақалаларының жинағы басылып шықты. Кафедра мен ЕО арасындағы осындай бірлесіп атқарылған іс-шаралар жүйелі түрде өтуде.

Ж.О.Ибрашевтың “еуропалық ортада” белгілі болуының арқасында біздің кафедра 1994 жылдан бастап дәстүрлі түрде “Қазақстандағы Еуропа Одағы күні” атты Еуропаға арналған мамыр айында өткізілетін іс-шараларға қатысуда.

1998 жылы өткізілген “Еуропалық интеграция және адам құқы” атты халықаралық конференцияның басты тақырыбы Еуропалық Одақ қызметінің саяси-құқықтық жағы, яғни адам құқын қорғау саласы болып табылды. Конференция Жалпыға ортақ адам құқы жөніндегі Декларацияның қабылдануының елу жылдығына арналған еді. Конференцияда сөз сөйлеген профессор Ж.О.Ибрашевтың баяндамасы ұлттық азшылар мен қауымдастықтардың, адам құқықтарын ескере отырып мемлекеттік мүддесін қорғаудағы ЕО ұжымдық дипломатиясының сыртқы өлеммен қатынасындағы өзіндік қызметін жаңа түрғыдан көрсетті.

1998 жылы қыркүйек айында орталықазиялық аймақта бірінші орталық ретінде Еуропалық Құжаттама Орталығы Ж.О.Ибрашевтың ЕО Комиссиясының өкілдерімен тығыз жұмыс жасауының нәтижесінде әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінде ашылып, жұмыс жасауда. Мұндай орталықтың қызмет жасауы ЕО мәдениет және білім беру саласындағы басты саясатының бірі болып табылатындығын және ЕО Комиссиясының өзі ынталандырушысы екендігін атап өту қажет.

Профессор Ж.О.Ибрашевтың жетекшілігімен Еуропалық Құжаттама Орталығы шеңберінде және

Қазақстандағы ЕО Комиссиясының Өкілдігінің қаржылай қолдауының нәтижесінде кафедраның авторлық ұжымы Еуропадағы және Орталық Азиядағы интеграциялық үрдіске арналған “Европейский Союз и Центральная Азия” монографиясы аймақтағы жазылған тұңғыш еңбек болып табылады.

Ж.О.Ибрашев көрнекті ғылым қайраткері ретінде өзінің және шәкірттерінің ғылыми зерттеу шеңберін кеңейте түсуде. Оның ғылыми жетекшілігімен Францияның қазіргі саяси тарихының мәселелері, халықаралық қатынастардың бүгінгі күнгі мәселелері, еуропалық интеграция мәселелері зерттелуде. Ж.О.Ибрашевтың ғылыми еңбектері ғаламдану және интеграция мәселелеріне, көпжақты және ұжымдық дипломатияға, дипломатиядағы адам құқы мәселелеріне арналады.

Ж.О.Ибрашев Францияның ғылыми орталықтарымен ғылыми тығыз байланыс жасайды. Ол ғылыми қызметі мен тығыз достығы байланыстыратын Ренн-1 (Франция) университетінің профессоры болып табылады. Бұл университетте Жарас Омарұлы көп жылдар бойы Қазақстан мен Орталық Азиядағы саяси ғылымдар мәселелері жөнінде дәрістер оқыды.

Профессор Ж.О. Ибрашевтың жетекшілігімен бір ғылым докторы және 24 ғылым кандидаттары дайындалды. Оның шәкірттері голлизм, саяси ойлар тарихы, еуропалық интеграция, Франция, Ресей президенттерінің сыртқы саяси өкілеттілігі жөнінде, Қазақстан Республикасының дипломатиялық және консулдық қызметінің қалыптасуы мәселесі, Қазақстан Республикасының сыртқы саясатының әртүрлі аспектісіне қатысты, Орталық Азиядағы қауіпсіздік мәселесіне байланысты және т.б. тақырыпта кандидаттық диссертациялар қорғады. Сондай –ақ ол Еуропалық Одақтың аймақтық саясаты мен еуропалық интеграция тақырыбындағы докторлық диссертациялардың ғылыми кеңесшісі болып табылады. Оның ғылыми жетекшілігімен белгілі дипломаттар Қ.К.Тоқасев, А.А.Мусинов және т.б. кандидаттық диссертацияларын қорғады.

Профессор Ж.О.Ибрашевтың 100-дей мақаласы, 5 монографиясы, бірқатар оқу-әдістемелік құралдары жарық көрді. Оның ішінде аса маңыздысы: "История международных отношений Анатолия европейской интеграции" атты оқу

құралдары; "Внешняя политика Республики Казахстан. Хроника (1991-1999)" оқу-әдістемелік құралы; "Внешняя политика Республики Казахстан (после провозглашения независимости)"; "История международных отношений и внешней политики" пәндерінің типтік бағдарламалары; "Процесс европейской интеграции" пәнінің оқу бағдарламасы.

Ж.О.Ибрашев халықаралық, республикалық, университеттік конференцияларда, симпозиумдар мен семинарларда баяндамалар жасады. Ол өзінің жаңа басылымдарында еуропалық интеграция жөнінде төмендегідей тезисті ұсынады. Ол: "Аймақтық интеграция ғаламдану тәрізді ХХІ ғасырдың және үшінші мыңжылдықтың жаңа құбылысы болып табылады. Менің ғылыми зерттеуімдегі ұсынылатын негізгі тезис еуропалық интеграция жөнінде сөз болғанда аймақтық интеграция қажетті заңды үрдіс болып табылады, интеграция заңдылық."-деп есептейді. Осы негізде ғылыми мақалалар ғана жазылып қоймай, сондай-ақ халықаралық конференциялар мен семинарлар өткізіледі.

Ж.О.Ибрашев КПСС қатарынан шыққандардың бірі бола отырып, елдің жаңару бағытын, Қазақстанның егемендігін қолдады.

Саяси өмір саласындағы маман ретінде, профессор Ж.О.Ибрашев Қазақстан Республикасының саяси өмірінде соңғы уақытта болып жатқан оқиғалардан да тыс қалмайды. Дәлірек айтсақ, ҚР-ның қазіргі Конституциясына қатысты бірқатар үндеулер жасап, осы мәселеге қатысты басылым беттерінде елдегі президенттік тәртіпті қолдайтындығы жөнінде өзінің мақалаларын жариялады.

Тәуелсіз Қазақстан Республикасының ғылымында әлі кең етек алмаған жаңа бағыттар ашуда профессор Ж.О.Ибрашевтың да еңбегі зор. 1997 жылы ҚР-ның ЖАК шешімі бойынша 07.00.15 –“Халықаралық қатынастар және сыртқы саясат тарихы” мамандығы бойынша диссертациялық кеңес ашылған болатын, ал 2003 Жарас Омарұлының ұсынысының арқасында бұл кеңес екі мамандық бойынша - жалпы тарих және халықаралық қатынастар тарихы жөніндегі докторлық кеңес болып қайтадан құрылды. Профессор Ж.О. Ибрашев диссертациялық кеңестің Төрағасы болып тағайындалды. Сондай-ақ ол ҚР-ның ЖАК-тың Сараптама кеңесінің мүшесі, ҚР-ның ЖАК-тың диссертациялық

зерттеулердің тақырыптарын бекіту жөніндегі Ғылыми-координациялық орталығының (НҚЦ) мүшесі.

Ж.О.Ибрашев “ҚазМУ Хабаршысы. Тарих сериясы”, “ҚазМУ Хабаршысы. Халықаралық қатынастар және халықаралық құқық сериясы”, “Қайнар” университетінің хабаршысы ғылыми журналдарының редколлегия мүшесі. Оның басшылығымен және қатысуымен “Сборник документов по международному праву”(ҚР-ның СІМ біріге отырып), “Казахстан и Европейский Союз”, “Дипломатия и права человека”, “Казахстанско-французские отношения в 90-е годы” атты құжаттар мен материалдар жинағы, “Европейская интеграция и права человека”, “Проблемы международных отношений и дипломатии” атты мақалалар жинағы, “Европейский Союз и Центральная Азия” атты ұжымдық монография жарық көрді.

2000 жылы әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-нің Ғылыми Кеңесінің шешімімен Жарас Омарұлына қазақстандық ағарту саласын дамытудағы баға жетпес үлесі үшін “Құрметті кафедра меңгерушісі” атағы берілді.

Өзінің жемісті еңбегі үшін тарих ғылымдарының докторы, профессор Ж.О. Ибрашев Қазақстан Республикасының білім Министрлігінің грамоталарымен марапатталды.

КРАТКИЙ ОЧЕРК
научной, педагогической и общественной деятельности
доктора исторических наук, профессора
ИБРАШЕВА ЖАРАС УМАРОВИЧА

Жарас Умарович Ибрашев родился 10 августа 1928 года в Западно-Казахстанской обл.

В 1950 г. окончил исторический факультет КазГУ им. Кирова. Сразу после окончания университета в 1950 г. Ибрашев Ж.У. начал свою трудовую деятельность в качестве ассистента кафедры всеобщей истории КазГУ, а с 1958 г. он работал старшим преподавателем кафедры всеобщей истории. В 50-70-е годы вместе со своими коллегами и товарищами по работе, а это известные ученые и педагоги – А.Зайкин, Я.Д. Серовайский, Л.С. Фришман, Л.А. Азаренко, А.А. Чупеков, К.П. Коржева, К.К. Кожахметов, С.А. Касабулатова, Г.Ш. Жамбатырова, Ж.У. Ибрашев

содействовал становлению в Казахстане специалистов по всемирной истории.

За более чем пятидесятилетний период трудовой деятельности он прошел все этапы преподавательской деятельности, став доктором исторических наук, профессором.

В 1952 г. он был избран вторым секретарем Алматинского горкома комсомола. В 1954-1957 гг. Ж.У.Ибрашев являлся секретарем комитета комсомола КазГУ.

В 1970 году Ж.У. Ибрашев защитил кандидатскую диссертацию на тему «Мальгашско-африканские государства в политике Франции», в 1986 году в Москве – докторскую диссертацию на тему «Голлизм в политической мысли Франции». Он первым в Казахстане положил начало новому научному направлению – изучению исторической и политической мысли. Впоследствии под началом Ж.У. Ибрашева сложилась школа историков-голлистов – это К.И. Байзакова, Т.В. Сулеева, А. Дузенов, которые защитили свои кандидатские диссертации о голлизме и продолжают работать в данном направлении исторической науки.

Профессор Ж.У. Ибрашев, изучавший в 70-80-е гг. европейскую идею во французской политической мысли, а именно идею европейского единства и её практическую реализацию отцом-основателем современной Европы Ш. де Голлем, продолжает исследовать это направление в концептуальном плане. Теоретическое осмысление доктрины европейской интеграции Ж.У. Ибрашевым дает все основания принимать во внимание факт интернационализации общественной жизни, на которую влияют процессы глобализации и регионализации

В течение долгих лет профессор Ж.У. Ибрашев остается ведущим лектором по истории зарубежных стран, международных отношений, по проблемам западноевропейской политической мысли. Он превосходный оратор, специалист-международник, политолог, выступающий не только перед студенческой аудиторией, но и перед широкой общественностью.

Профессор Ж.У. - Ибрашев опытный педагог, на высоком профессиональном уровне ведет занятия по таким дисциплинам, как «Введение в политическую науку», "Теория международных отношений", "Политическая система Франции"; специальные курсы "Доктрина европейской интеграции" и др.

В 1987-1994 гг. он являлся заведующим кафедрой новой и новейшей истории. После провозглашения государственного суверенитета РК, как ведущий специалист в области международных отношений, Ж.У. Ибрашев во многом содействовал открытию факультета международных отношений в КазГУ им. аль-Фараби. Им были налажены тесные контакты с Московским институтом международных отношений и Европы Российской Академии Наук. В своих выступлениях перед авторитетной аудиторией он постоянно утверждал о необходимости открытия кафедры международных отношений, где готовились бы будущие дипломаты независимого суверенного Казахстана. В результате его целенаправленной деятельности была создана первая в республике кафедра международных отношений, которой он заведовал в период с 1994 по 2000 гг. Здесь ведется подготовка дипломатических кадров для МИД РК, специалистов-международников и регионоведов. Немало его учеников в настоящее время работают в аппарате МИД РК, зарубежных представительствах и посольствах, международных организациях и представительствах.

Ибрашеву Ж.У. неоднократно приходилось отстаивать необходимость специальности «международные отношения» для нашей республики. Под его руководством в 1995 г. был составлен типовой учебный план и государственный стандарт по специальности «международные отношения». В 2001 г. типовой учебный план и государственный стандарт по специальностям «международные отношения» и «регионоведение», подготовленные под его руководством, участвовали в конкурсе, проводимом Министерством образования и были признаны лучшими. В 2001 г. было принято решение о включении данной специальности в перечень секретных специальностей. Это влекло за собой закрытие приема студентов на договорной основе. Его выступления в защиту специальности на страницах республиканской прессы способствовали тому, что специальность «международные отношения» была выведена из данного перечня.

При содействии Ибрашева Ж.У. факультет активно ведет сотрудничество с различными международными организациями, представительствами и зарубежными университетами. Ибрашев Ж.У. является инициатором проведения «Посольского часа» на факультете международных отношений, где студенты, аспиранты

Ж.У. является инициатором проведения «Посольского часа» на факультете международных отношений, где студенты, аспиранты и преподаватели факультета имеют уникальную возможность встречаться с зарубежными и казахстанскими дипломатами, представителями международных организаций, центров и миссий, аккредитованные в Республике Казахстан, слушать их лекции и дискутировать по актуальным проблемам внешней политики, дипломатии и международных отношений.

Сразу после установления дипломатических отношений между Республикой Казахстан и Европейским Союзом в 1992 году Ж.У. Ибрашев завязал контакты с дипломатическими представителями ЕС. Эти контакты с нашим университетом, кафедрой международных отношений и внешней политики РК приобрели реальные очертания в виде регулярных встреч, консультаций, а затем проведения совместных мероприятий – конференций, семинаров, дебатов, круглых столов под эгидой открывшегося в Алматы в ноябре 1994 г. Представительства Комиссии ЕС в Казахстане (Delegation of the European Commission in Kazakhstan). В этих мероприятиях не раз участвовали главы Представительства Комиссии ЕС в РК, Чрезвычайные и Полномочные послы Роберт Кремер, Майкл Хамфриз, Алан Ваддамс. Особенно теплые отношения установились между двумя франкофонами Ибрашевым Ж.У. и Первым Советником Представительства КЕС Ф. Буррелем де ля Ронсьер.

Инициативы Ж.У. Ибрашева, как правило, находят понимание и поддержку со стороны европейских посольств и представительств. Например, в 1997 году он предложил отметить пятилетие двустороннего сотрудничества между ЕС и Казахстаном в нашем университете большой конференцией "Республика Казахстан и Европейский Союз: пять лет сотрудничества". Первый Советник Онно Симонс охотно пошел навстречу. В итоге не только конференция прошла очень удачно и вызвала резонанс в дипломатических кругах, но был опубликован сборник научных статей профессорско-преподавательского состава факультета и участников конференции. Подобная практика совместной работы нашей кафедры с ЕС с тех пор стала регулярной.

Благодаря известности Ж.У. Ибрашева в «европейских кругах» наша кафедра, начиная с 1994 г., традиционно принимает

участие в майских мероприятиях, посвященных Европе "Дни Европейского Союза в Казахстане" ("Дни Европы"). Так, в 1998 г. предметом обсуждения международной конференции "Европейская интеграция и права человека" явилась политико-правовая сторона деятельности Европейского Союза, а именно, в области защиты прав человека. Конференция проводилась в год 50-летия принятия Всеобщей Декларации прав человека. Выступление профессора Ж.У. Ибрашева по-новому представило деятельность коллективной дипломатии ЕС по отношению к внешнему миру в качестве своеобразной модели отстаивания общесоюзных, государственных интересов с учётом соблюдения прав человека, национальных меньшинств и общностей.

В сентябре 1998 г. после неутомимых встреч Ж.У. Ибрашева с представителями КЕС, после проведения им убедительной политики в пользу открытия в КазНУ им. аль-Фараби Центра Европейской Документации (European Documentation Centres), этот центр стал функционировать как первый центр в центральноазиатском регионе. Необходимо отметить, что функционирование такого рода центров является одним из направлений политики ЕС в области культуры и образования и стимулируется самой Комиссией Европейского Союза.

Под руководством проф. Ж.У. Ибрашева в рамках Центра Европейской Документации и при финансовой поддержке Представительства Комиссии ЕС в РК авторским коллективом кафедры был написан первый в регионе труд, посвященный интеграционным процессам в Европе и Центральной Азии, монография "Европейский Союз и Центральная Азия".

Будучи видным ученым, Ж.У. Ибрашев значительно расширил свой круг научных исследований и своих учеников. Под его руководством изучаются проблемы современной политической истории Франции, современные проблемы международных отношений, проблемы европейской интеграции. Научные труды Ибрашева Ж.У. посвящены исследованию проблем глобализации и интеграции, многосторонней и коллективной дипломатии, вопросам прав человека в дипломатии.

Ж.У. Ибрашев имеет тесные, научные контакты с научными центрами Франции. Он является профессором университета Ренн – 1 (Франция), с которым его связывают научная деятель-

ность и тесная дружба. В данном университете на протяжении ряда лет им были прочитаны курсы лекций по проблемам политической науки в Казахстане и Центральной Азии, имевшие широкий резонанс. Од руководством профессора Ж.У. Ибрашева были защищены более 20 кандидатских и докторская диссертации. Темы диссертаций посвящены проблемам голлизма, истории политической мысли, европейской интеграции и региональной политики Европейского Союза, внешнеполитическим полномочиям президентов Франции, России, вопросам становления дипломатической и консульской службы Республики Казахстан, различным аспектам внешней политики Республики Казахстан, проблемам безопасности в Центральной Азии и др. Так, под его научным руководством кандидатские диссертации защитили известные казахстанские дипломаты К.К. Токаев, А.А. Мусинов, и др. Как ученый и педагог он много пишет, его публикации вызывают одобрительный отклик у читателей, поскольку выражают неординарное мнение ученого по современным политическим процессам, происходящим в стране и в мировой политике. Им опубликовано около 100 статей, 5 монографий, ряд учебно-методических пособий, наиболее значимыми из которых являются следующие: учебные пособия «История международных отношений и внешней политики» и «Анатомия европейской интеграции»; учебно-методическое пособие «Внешняя политика Республики Казахстан. Хроника (1991 -1999)»; типовые программы курсов "Внешняя политика Республики Казахстан (После провозглашения государственного суверенитета)"; «История международных отношений и внешней политики" и др. Ж.У. Ибрашев выступал с докладами на международных, республиканских, университетских конференциях, симпозиумах и семинарах. Он отстаивает в своих новейших публикациях о европейской интеграции следующий тезис: «Региональная интеграция, как и глобализация, является новым веянием XXI столетия и третьего тысячелетия. Основной тезис, который выдвигается в моем научном исследовании, когда речь идет о европейской интеграции, это то, что региональная интеграция является неизбежным закономерным процессом, интеграция необратима», - считает он. В этом ключе пишутся не только научные статьи, но и проводятся международные конференции и семинары.

Жараса Умаровича Ибрашева отличает активная жизненная позиция. В начале 90-х гг. он один из первых вышел из рядов КПСС и поддержал курс на обновление страны, а затем и независимость суверенного Казахстана. Являясь специалистом в области политики, профессор Ж.У. Ибрашев не стоит в стороне от событий, которые разворачиваются в последнее время в политической жизни Республики Казахстан. Здесь имеются в виду некоторые призывы в отношении действующей конституции РК. По этому поводу им публикуются статьи в прессе, в которых он защищает уже действующий в стране президентский режим.

Ибрашеву Ж.У. принадлежит заслуга открытия нового направления в науке, прежде не существовавшего в Казахстане. В 1992-1993 гг. он вместе с профессором Т. Мустафиным отстаивал идею необходимости открытия нового направления в общественных науках – политологии. И уже в 1993 г. начал действовать диссертационный совет по политическим наукам. Под началом Ж.У. Ибрашева были защищены кандидатские диссертации его учеников по специальности 23.00.01 – теория и история политической науки.

1997 г. решением ГАК РК был открыт диссертационный совет по специальности 07.00.15 - "История международных отношений и внешней политики", который благодаря его инициативной деятельности в 2003 г. был преобразован в докторский совет уже по двум специальностям - всеобщей истории, а также истории международных отношений и внешней политики. Председателем диссертационных советов неизменно остается Ж.У.Ибрашев. Кроме того, он был членом экспертного совета ВАК РК, в настоящее время он - член научно-координационного центра ВАК РК (НКЦ) по утверждению тем диссертационных исследований.

Ж.У.Ибрашев - член редакционной коллегии научных журналов – «Вестник КазГУ. Серия историческая», «Вестник КазГУ. Серия международные отношения и международное право», «Вестник университета «Кайнар». Под его руководством и с его участием изданы «Сборник документов по международному пра-

ву» (совместно с МИД РК), сборники документов и материалов «Казахстан и Европейский Союз», «Дипломатия и права человека, «Казахстанско-французские отношения в 90-е годы», сборники статей «Европейская интеграция и права человека», «Проблемы международных отношений и дипломатии», коллективная монография «Европейский Союз и Центральная Азия».

В 2000 г. решением Ученого Совета КазГУ им. аль-Фараби за весомый вклад в развитие казахстанского образования ему присвоено звание "Почетный заведующий кафедрой".

За свою плодотворную работу доктор исторических наук, профессор Ибрашев Ж.У. неоднократно был награжден грамотами Министерства образования Республики Казахстан.

IBRASHEV ZHARAS , History Doctor, Professor
Short essay on scientific, pedagogic and public activity

Zharas Ibrashev was born on August 10, 1928 in West Kazakhstan oblast.

In 1950 he graduated the History Department of KazSU named after Kirov. Right after the graduation of this university Ibrashev Zh. commenced his working career as an Assistant Professor of the World History Department of KazSU and he became the senior lecturer of the same Department since 1958. He promoted all stages of his teaching career for 50 years, having become the History Doctor, Professor.

In 1952 he was elected as the second secretary of the Almaty Komsomol's city committee. Ibrashev Zh. was the secretary of the KazSU Komsomol's committee from 1954 till 1957.

In 1970 Ibrashev Zh. defended his candidate thesis "Malagasy-African states in the French policy" and in 1986 – his doctoral thesis "Gaullism in the French political thought". He was the founding father of new scientific direction – studying of historical and political thought. Later on there was established the scientific school of historians-gaullists under his guidance – Baisakova K., Suleeva T., Duzenov A. who defended their candidate papers being connected with Gaullism and are doing their research namely of this latter one to be initiated by Professor Ibrashev Zh.

Professor Ibrashev Zh. who investigated the European idea in French political thought in 1970-80s, namely the idea of the European unity and its practical realisation by one of the founding fathers of modern Europe Charle de Gaulle, continues to do a conceptual research of this trend. Theoretical comprehension of the European integration doctrine by Ibrashev Zh. gives us a possibility to take into account the fact of the public life internationalisation to be influenced by globalization and regionalization.

Professor Ibrashev Zh. has been the leading lecturer on foreign countries history, international relations and West European political thought for so many years. He is an excellent lecturer on international relations problems speaking not only before the students but also in public.

Professor Ibrashev Zh. is an experienced pedagogue, delivers his lectures very professionally on such sort of disciplines as “Introduction to Political science”, “Theory of International Relations”, “Political System of France”; special courses “European Integration Doctrine” and more.

In 1987-94 he headed the Modern and Contemporary History Department. After proclamation of Kazakhstan state sovereignty, Ibrashev Zh. as a leading specialist on international relations facilitated so much the opening of the International Relations Department in the al-Farabi KazSU. He created the first Department of International Relations in our republic and was its chair from 1994 up to 2000. Training of both the diplomatic personnel for our Foreign Office and international specialists and regional specialists is realised here. At the present time many of his disciples work in the Kazakhstani Ministry of Foreign Affairs apparatus, our overseas delegations and embassies.

Due to Ibrashev’s facilitation, our Department is actively cooperated with various international organizations, delegations and foreign universities.

Ibrashev Zh. set up contacts with the EU diplomatic representatives right after the establishment of diplomatic relations between Kazakhstan and the European Union in 1992. These contacts with our university, Department of International Relations and Foreign Policy of Republic of Kazakhstan had become feasible as a kind of regular meetings, consultations and then organization of joint measures – con-

ferences, seminars, debates roundtable discussions under the aegis of the Delegation of the European Commission in Kazakhstan to be opened in Almaty in November 1994. In these measures participated so many times the Heads of the Delegation of the EU Commission in Kazakhstan, Extraordinary and Plenipotentiary Ambassadors Kremer Robert, Humphries Michael, Waddams Alan. Especially warm relations were established between two Francophones Ibrashev Zh. and the First Councillor of the Delegation of the EU Commission in Kazakhstan Bourrel de la Roncier.

Initiatives of Ibrashev Zh., as a rule, are understood and supported by the European embassies and delegations. In 1997, for instance, he offered to celebrate fifth anniversary of establishment bilateral relations between the EU and Kazakhstan in our university by organizing a big conference “Republic of Kazakhstan and the European Union: five years of cooperation”. The First Councillor Onno Simons met him half-way willingly. As a result, not only the conference proceeded quite successfully and resonated in diplomatic circles, but there was also published the collection of scientific articles of professorial and teaching staff of the Department and participants of the conference. Such kind of a practice of joint work of our Department with the EU became a regular one.

Owing to the fact that Professor Ibrashev Zh. is well-known in “the European circles”, our Department, beginning from 1994, has traditionally participated in the May measures, being dedicated to Europe “Days of the European Union in Kazakhstan” (“Days of Europe”).

So, in 1998 the political and legal aspect of the EU activity, namely the human rights defence, had become the object of discussion on international conference “European integration and human rights”. This conference was organized in honour of the fiftieth anniversary of the Human Rights Universal Declaration adoption. In his address Professor Ibrashev gave a new vision of the EU collective diplomacy activity in terms of outside world as a peculiar model of upholding all-union and state interests taking into account human, national minorities and communities’ rights observance.

In September 1998 tireless Professor Ibrashev Zh. had some intensive meetings with the Commission of the European Communities representatives, where he persuasively proved the necessity of

having the European Documentation Centre being opened in KazNU named after al-Farabi. As a result, this centre had become to function as the first centre of such a sort in the Central Asian region. It should be noted that functioning of such kind of centres is one of the EU policy directions in the sphere of culture and education and is encouraged by the Commission itself.

The author's collective of the Department wrote the monograph "European Union and Central Asia", having become the first book of such a kind in Central Asian region and is devoted to the integration processes in Europe and Central Asia. This work had been implemented under the auspices of Prof. Ibrashev Zh. within the European Documentation Centre and with the financial support of the EU Delegation Commission in Kazakhstan.

Being a famous scholar, Ibrashev Zh. has widened significantly his sphere of scientific research and as a result the number of his followers increased. Contemporary French political history, contemporary issues of international relations and problems of European integration are learnt under his guidance. In his scholarly works Prof. Ibrashev examines the globalization and integration, multilateral and collective diplomacy, human rights in diplomacy issues.

Ibrashev Zh. has close and scientific contacts with the scientific French centres. He is Professor of the Renn-1 University (France) and he is connected with it through scientific activity and close friendship. Professor Ibrashev Zh. delivered the courses of lectures on political science issues in Kazakhstan and Central Asia in this university for some years. They had wide publicity.

Professor Ibrashev Zh. prepared more than 20 candidates and one doctor. His followers defended their candidate theses on the issues of Gaullism, history of political thought, European integration, foreign policy prerogatives of French and Russian presidents, formation of Kazakhstani diplomatic and consular service, security of Central Asia and so on. He is also an advisor of doctoral dissertations on the issues of European integration and regional policy of EU. Prominent diplomats Tokayev K. and Musinov A. defended their candidate theses under his aegis.

He published about 100 articles, 5 monographs, some teaching and methodical appliances. The most important of them are as following: training appliances "History of International Relations and

Foreign Policy” and “Anatomy of European Integration”; teaching and methodical appliance “Foreign Policy of the Republic of Kazakhstan. Chronicle (1991-99)”; standard syllabi of the courses “Foreign policy of the Republic of Kazakhstan (after proclamation of state sovereignty)”; “History of International Relations and Foreign Policy”; academic syllabus of the course “Process of European integration”.

Ibrashev Zh. made his speeches on different kind of international, republican and university conferences, symposiums and seminars. He upholds in his most recent publications connected with European integration the following thesis: “Regional integration, as well as globalization, is a new trend of the XXI century and the third millennium. Basic thesis which is put forward in my scientific research when we say about European integration, is the point that regional integration is inescapable normal process, integration is irreversible”. Writing of his scientific articles and organization of international conferences and seminars are made namely from this standpoint.

Ibrashev Zh. is one of the first who withdrew the CPSU, but at the same time became the staunch supporter of both our country’s reformation and than its independence.

Being the political expert, Professor Ibrashev Zh. is not kept himself aloof from the events that occur in political life of the Republic of Kazakhstan recently. Some calls in terms of the present constitution of RK are meant here. In this connection his articles are published in press where he defends the existing presidential regime in our country.

Ibrashev Zh. is honoured to open a new trend in science that has not been existed in Kazakhstan previously. In 1997 there was opened the Dissertation Council on speciality 07.00.15 – “History of International Relations and Foreign Policy” by decision of the State Attestation Committee. It was transformed in 2003 due to his initiative activity to the Doctoral Council on two specialties – World History and History of International Relations. Ibrashev Zh is permanently remained the Chairman of the two Dissertation Councils. Moreover, he was the member of the Kazakhstani Higher Attestation Committee (HAC) experts council. At the present time he is a member of the scientific and coordination centre of the Kazakhstani HAC for approval of the themes of dissertations.

Ibrashev Zh. is the member of the editorial board of such kind of scientific journals as “Herald of KazNU. Historical Series”, “Herald of KazNU. International Relations and International Law Series”. “Collection of Documents on International Law” (together with our Foreign Office), collections of documents and materials “Kazakhstan and European Union”, “Diplomacy and Human Rights”, “Kazakhstani-French Relations in the 1990s”, collections of articles “European Integration and Human Rights”, “Issues of International Relations and Diplomacy”, collective monograph “European Union and Central Asia” are published under his auspices and with his participation.

In 2000 he was awarded the title “Honourable Chair of the Department” for the significant contribution towards development of Kazakhstani education in accordance with the decision of KazNU Academic Council.

History Doctor, Professor Ibrashev Zh. was awarded several times by the deeds of the Kazakhstani Ministry of Education for his fruitful work.

ХРОНОЛОГИЧЕСКИЙ УКАЗАТЕЛЬ ТРУДОВ

Монографии

1. Европейский Союз во внешней политике Казахстана.- Алматы: КазНУ им. аль-Фараби, 2001.- 369 с. /Соавт.: Э.Т. Енсебаева

2. Европейский Союз и Центральная Азия. – Алматы, 2000. – 353 с. /Соавт.: К.И. Байзакова, И.Л. Бурнашов, М.Ш. Губайдуллина, Г.Ш. Жамбатырова, Ф.Т. Кукеева, К.Н. Макашева, И.А. Черных

3. Народы Востока сбрасывают ярмо колониализма.- Алма – Ата : Казгосиздат, 1962.- 260 с. / Соавт.: А. Ермолаев, Г.Б. Хан

4. Мальгашско - африканские государства в политике Франции (1958 - 1965 гг.).- Ташкент, 1970.- 301 с.

5. Политическая концепция Ш. де Голля: Материалы спецкурса "Общественно- политическая мысль современной Франции" для студентов исторического факультета.- Алма-Ата, 1971.- 130 с.

Учебники, учебные пособия, брошюры

1. Анагомия Европейской интеграции: Учеб. пособие. – Алматы, 2003. – 210 с. /Соавт.: К.Н. Макашева, Э.Т. Енсебаева, Н. Кенжалина, М. Быченко, Н. Шерстюк, Шин И Фу

2. Внешняя политика Республики Казахстан. Хроника (1991 – 1999): Учеб. – метод. пособие. – Алматы, 1999. – 120 с.

3. Голлизм в политической мысли Франции: Автореф. дис...д-ра ист. наук.- М, 1985.- 29с.

4. Доктрина интеграции и глобализации: Тезисы / КазГУ им. аль- Фараби; Каф. междунар. отношен.и внешн. политики РК.- Алматы: АГУ им. Абая, 2000.- 5 с. /Соавт.: Г. Галинек

5. Мальгашско- африканские государства в политике Франции (1958-1965 гг.): Автореф. дис. ... канд. ист. наук.- Ташкент, 1970.- 19 с.

6. Политическая концепция Ш. Де Голля: Материалы спецкурса «Общественно – политическая мысль современной Франции» для студентов исторического факультета. – Алма – Ата, 1971. – 130 с.

7. Проблемы суверенитета и национальной идентичности в европейской интеграции. – Алматы, 2002. – 39 с. /Соавт.: Э. Енсебаева

8. Программа курса «Дипломатическая и консульская служба Республики Казахстан». – Алматы, 1998. – 16 с.

9. Типовая программа курса «История международных отношений и внешней политики». – 2-е изд. – Алматы, 2000. – 48 с.

10. Типовая программа курса «Внешняя политика Республики Казахстан (После провозглашения государственного суверенитета)»: для студ. высш. учеб. заведений /Сост. Ж.У. Ибрашев и др. – Алматы: Қазақ университеті, 1998. – 72 с.

11. Учебная программа курса «Процесс европейской интеграции». – Алматы, 1998. – 39 с.

12. Формирование Европейской дипломатии (вторая половина XX- нач. XXI вв.). – Алматы, 2002. – 42 с. /Соавт.: Э. Енсебаева, М. Кусаинова

13. Хартия голлизма: Материалы по новейшей истории стран Европы и Америки. – Алма – Ата, 1986. - 23 с. /Соавт. К.И. Байзакова, Т.В. Сулеева

14. Хроника внешней политики Республики Казахстан (1 декабря 1991 – 1 декабря 1992). – Алматы, 1993. – 40 с. /Соавт.: Б.К. Султанов

Хронологический указатель статей

1964

1. Борьба Французской компартии против колониальной войны в Алжире (1954-1956гг.) // Учен. тр. /КазГУ; Каф.

всеобщ. истории, гос. и междунар. права.- Алма-Ата, 1964.
- С.45-63.

1966

2.Критика Французской Коммунистической партией политики правительства де Голля в Африке в 1958-1960 годах // История: Сб. статей асп. и соискателей МВ и ССО КазССР.- Алма - Ата, 1966. - Вып.1. - С.178-189. - Библиогр.: 35 назв.

1967

3.Политика Ш. де Голля в Западной и Экваториальной Африке в 1958-1960 гг. // Учен. тр. Сер. ист. Некоторые вопросы всеобщей истории.- Алма-Ата, 1967. - С.77-94.

1971

4. Иммиграция во Франции // История /КазГУ.- Алма-Ата, 1971. - Вып.1. - С.154-161. - Библиогр.: 14

1972

5.К историографии голлизма // Вопр. истории /КазГУ.- Алма -Ата, 1972. - Вып.4. - С.199-207. - Библиогр.: 58 назв.

1974

6. Голлизм как политическая доктрина // Материалы итог. науч. конф. проф. - препод. состава /КазГУ.- Алма - Ата, 1974. - С.23-24.

7.Формирование избирательной базы голлизма // Вопр. истории /КазГУ.- Алма -Ата, 1974. - Вып.6. - С.100 -110.

1975

8. Англо- американская историография голлизма // Вопр. истории /КазГУ.- 1975. - Вып.9. - С.127-134. - Библиогр.: 20 назв. /Соавт.: З. Ищанова

9. Социальная доктрина голлизма // Вопр. истории /КазГУ.- Алма-Ата, 1975. - Вып.7. - С.113-121. - Библиогр.:14 назв.

1976

10.Голлистский вариант политического сотрудничества в Европейском экономическом сообществе //Вопр. истории /КазГУ.- Алма- Ата, 1976. - Вып.10. - С.223-235. - Библиогр.: 8 назв.

1982

11.Государство в условиях государственно- монополистического капитализма во Франции // Материалы межвуз. науч.-теорет. конф. ученых г. Алма-Аты: Решения XXVI съезда КПСС - крупный вклад в теорию и практику науч. коммунизма.- Алма-Ата, 1982.- С.115-116. /Соавт.: К.И. Байзакова

12. Экономическая доктрина Шарля де Голля // Развиг. гос.-монополист. капитализма во Франции и идеологическая борьба. - Алма-Ата, 1982.- С.48-61.

1983

13. Ш. Де Голль и французское общественное мнение. - М., 1983. - 47 с.- Деп. в ИНИОН АН СССР 8.07.1983, №13609

1984

14.Новые штрихи к политическому портрету Ш. Де Голля. - М., 1984.- Деп. в ИНИОН АН СССР 15.11.1984, № 18695

15. Le general de Gaulle vu par un universitaire sovietique: La doctrine sociale du gaullisme //Espoir.- 1984. - №49. - P.36-47

1987

16. Франко – африканское сотрудничество и французское общественное мнение. – М., 1987. – 16 с.- Деп. в ИНИОН АН СССР 11.09.1987, №31163 /Соавт. К.И. Байзакова

1988

17. Он был превосходный солдат!": О французском капитане Шарле де Голле и русском поручике М. Тухачевском // Горизонт.- 1988.- 24сент.

1991

18. Политическая философия Ш. Де Голля // Пробл. новой и новейшей истории: Сб. статей. – Алма-Ата, 1991. – С.3-17

1998

19. Европейская интеграция и коллективная безопасность // Европейская интеграция и права человека: Сб. статей. – Алматы, 1998. – С.17-22

2000

20. Возможно ли создание Соединенных Штатов Европы? // Соединенные Штаты Европы: путь к политическому союзу: Сб. материалов междунар. науч.-практ. конф., состоявшейся 3 нояб. 2000 г.- Алматы, 2000.-С.10-11.

2001

21. Евро как инструмент европейской интеграции // Континент. – 2001. - №8. – С. 38

22. Иоанн Павел II и экуменизм // Римский обозреватель. – 2001. – 24 окт. – С.9

23. Коллективная дипломатия как нечто новое в международных отношениях // Казахстан и современный мир. – 2001. – №1 (дек.). – С.72-77 / Соавт.: Э. Енсебаева

24. "Международные отношения требуют выяснения" // Казахст. правда.- 2001. - 28 июля. - С.5.

25. Об идее Соединенных Штатов Европы // Казахстан – Спектр. – 2001. - №2. – С.32- 35 / Соавт.: Э.Т. Енсебаева

26. Проблемы суверенитета и национальной идентичности в европейской интеграции // Десять лет независимости Казахстана: результаты и перспективы развития: Сб. материалов междунар. конф., состоявшейся 22-24 февр. 2001 г.- Алматы, 2001. – Т.1. – С.73-74

27. Религия и глобализация // Казахстан в системе международных отношений: Сб. материалов междунар. науч. - практ. конф., посвящ. 10-летию суверенитета РК.- Алматы, 2001. - С.91- 92. /Соавт.: С.С. Лукпанова

2002

28. Доктрина интеграции (эссе) // Европейский диалог. – 2002. - №1. – 14-24 /Соавт. Э. Енсебаева

29. Евро: год спустя // Новое поколение.- 2002. - 20 дек. - С.9.

30. Европейская дипломатия и международная безопасность // Европейский Союз: десять лет после Маастрихта: Сб. материалов междунар. науч. практ. конф. , посвящ. десятилетию подписания Маастрихтского договора 5 апр. 2002 г. – Алматы, 2002. – С.17-18

31. Евросоюз: дипломатия силы и сила дипломатии // Новое поколение.- 2002. - 15 марта. - С.8.

32. ЕС - посредник в разрешении ближневосточного конфликта // Новое поколение.- 2002. - 31 мая. - С.9.

33. Иракский кризис и позиция Европейского Союза // Европейский диалог. – 2002. - №4. – С.14-17.

34. Исторический фактор европейской интеграции // Европейский диалог. – 2002. - №2. – С.20-24.

35. Какой политический режим нам нужен? // Новое поколение. – 15 февр.

36. Мусульманский феномен Европейского Союза // Новое поколение. – 2002. – 2 авг.

37. О факторах центральноазиатской интеграции // Геополитика Центр. Азии: Сб. статей. – Тайбэй. – 2002. – Вып.1. – С.221- 234 (на китайск. яз.)

38. От индустриального общества к глобализации // Европейский диалог. – 2002. - №3. – С.15-17

39. Проблемы суверенитета и национальной идентичности в европейской интеграции // Геополитика Центральной Азии: Сб. статей. – Тайбэй. – 2002. – Вып.1. – С.236-243 /Соавт. Э. Енсебаева

40. Тайвань и КНР во внешней политике ЕС // Казахстан и современный мир. – 2002. - №2(3). – С.39-45 /Соавт. Фу Шин- И

41.Франко – германский локомотив европейской интеграции //Европейский диалог. – 2002. – №4. – С.11-13 /Соавт. Э. Енсебаева

42.Христианство и Европейский Союз //Современные проблемы международных отношений: теория и практика: Сб. материалов междууз. конф., посвященной 10-летию специальности «Международные отношения» 18 дек. 2002 г. – Алматы, 2002. – С.75-77 /Соавт. Н. Кенжалина

43.Проблемы суверенитета и национальной идентичности в европейской интеграции //Geopolitics of Central Asia. European – Aian Relations. – Taipei, 2002. - №1. (на англ. яз.)

2003

44.Глобализм или антиглобализм //Значение науки и культуры Востока и Запада: Сб. статей междунар. науч. – практ. конф. – Тайбэй ; Алматы, 2003. – С.28-32

45.Глобализм и антиглобализм //Проблемы борьбы с терроризмом в современных условиях: Материалы междунар. науч. – практ. конф. – Алматы, 2003. – С.43-49

46.День Европы // Новое поколение.- 2003.- 16 мая. - С.9. /Соавт.: Н. Кенжалина

47.Европейский Союз и Казахстан (динамика торгово – экономического сотрудничества) //Центральная Азия и Кавказ. – 2003. - №1(25). – С.65-72

Труды, изданные под редакцией Ж.У. Ибрашева

1. Дипломатия и права человека /Сост.: Ж. Ибрашев и др. – Алматы, 1997. – 186 с.

2. Европейская интеграция и права человека: Сб. статей. – Алматы: Комплекс, 1998. – 191 с.

3. Европейский Союз и Центральная Азия. – Алматы, 2000. – 353 с.

4. История международных отношений и внешней политики: Учеб. пособие /Г.Ш. Жамбатырова, К.И. Байзакова, М.Ш. Губайдуллина и др.; Под общ. ред. Ж.У. Ибрашева. – Алматы: Қазақ университеті, 1998. Ч.1. – 243 с.

5. История международных отношений и внешней политики: Учеб. пособие /Г.Ш. Жамбатырова, К.И. Байзакова, М.Ш. Губайдуллина и др.; Под общ. ред. Ж.У. Ибрашева. – Алматы: Қазақ университеті, 1998. Ч.2. – 250 с.

6. История международных отношений и внешней политики: Учеб. пособие /И.Л. Бурнашов, Ф.Т. Кукеева и др. ; Под общ. ред. Ж.У. Ибрашева. – Алматы: Қазақ университеті, 1998. Ч.3. – 242 с.

7. Казахстан и Европейский Союз /МИД РК; Предст. комис. Европ. Союза в РК; КазГУ им. аль – Фараби / Сост.: Ж. Ибрашев и др. – Алматы, 1997. – 168 с.

8.ҚАЗМУ хабаршысы.Тарих Сериясы = Вестн. КазГУ. Сер. ист. N1 / Редкол.: Д.И. Ибрашев и др.- Алматы, 1993.- 140 б.

9.ҚАЗМУ хабаршысы. Тарих сериясы =Вестн. КазГУ. Сер. ист. N2 / Редкол.: Ж.У. Ибрашев и др.- Алматы, 1995.- 141 б.

10.ҚАЗМУ хабаршысы. Халықаралық қатынастар және халықаралық құқық сериясы = Вестник КазГУ. Серия Международные отношения и Международное право. N1-2 / Редкол: Ж.У. Ибрашев.- Алматы: Қазақ университеті, 1999.- 168 б.

11. ҚАЗМУ хабаршысы. Халықаралық қатынастар және халықаралық құқық сериясы = Вестник КазГУ. Сер. междунар. отношения и междунар. право N1(3) / Редкол: Ж.У. Ибрашев и др.- Алматы: Қазақ университеті, 2000.- 152 б.

12. ҚАЗМУ хабаршысы. Халықаралық қатынастар және халықаралық құқық сериясы сер.= Вестник КазГУ. Сер.междунар. отношен. N3(5) / Редкол.: Ж.У. Ибрашев и др.- Алматы: Қазақ университеті, 2001.- 240 б.

13. ҚАЗМУ хабаршысы. Халықаралық қатынастар және халық аралық құқық сериясы =Вестник КазНУ.Сер. междунар. N2(6) /Редкол.:Ж.К. Ибрашев и др. - Алматы:Қазақ университеті, 2001.- 174 б.

14.ҚАЗМУ хабаршысы. Халықаралық қатынастар және халықаралық құқық сериясы сериясы N2(8) / Редкол.: Ж.У. Ибрашев и др. - Алматы: Қазақ ун-ті, 2002.- 123 б.

15.ҚАЗМУ хабаршысы. Халықаралық қатынастар және халықаралық құқық сериясы сериясы = Вестн. КазНУ.

Сер. междунар. отношен. и междунар. право. N1(7) / Редкол.: Ж.У. Ибрашев и др.- Алматы: Қазақ университеті, 2002.- 146 б.

16.«Қайнар» университетінің хабаршысы = Вестник университета «Қайнар». №1 /Редкол.: Ж.У. Ибрашев и др.- Алматы,1997. – 127 с.

17.«Қайнар» университетінің хабаршысы = Вестник университета «Қайнар». №2 /Редкол.: Ж.У. Ибрашев и др.- Алматы,1997. – 100 с.

18.«Қайнар» университетінің хабаршысы = Вестник университета «Қайнар». №3 /Редкол.: Ж.У. Ибрашев и др.- Алматы,1997. – 112 с.

19.«Қайнар» университетінің хабаршысы = Вестник университета «Қайнар». №1 /Редкол.: Ж.У. Ибрашев и др.- Алматы, 1999. - 106 с.

20.«Қайнар» университетінің хабаршысы = Вестник университета «Қайнар». №4 /Редкол.: Ж.У. Ибрашев и др.- Алматы, 1999. - 88с.

21.«Қайнар» университетінің хабаршысы = Вестник университета «Қайнар». №1 /Редкол.: Ж.У. Ибрашев и др.- Алматы, 2000 .- 86 с.

22.«Қайнар» университетінің хабаршысы = Вестник университета «Қайнар». №2 /Редкол.: Ж.У. Ибрашев и др.- Алматы, 2000. – 112 с.

23.«Қайнар» университетінің хабаршысы = Вестник университета «Қайнар». №3 /Редкол.: Ж.У. Ибрашев и др.- Алматы, 2000. – 111 с.

24.«Қайнар» университетінің хабаршысы = Вестник университета «Қайнар». №4 /Редкол.: Ж.У. Ибрашев и др.- Алматы, 2000. –102 с.

25.«Қайнар» университетінің хабаршысы = Вестник университета «Қайнар». №1 /Редкол.: Ж.У. Ибрашев и др.- Алматы, 2001. – 112 с.

26.«Қайнар» университетінің хабаршысы = Вестник университета «Қайнар». №2 /Редкол.: Ж.У. Ибрашев и др.- Алматы, 2001.- 146 с.

27.«Қайнар» университетінің хабаршысы = Вестник университета «Қайнар». №3 /Редкол.: Ж.У. Ибрашев и др.- Алматы, 2001. – 111 с.

28. Казахстанско – французские отношения в 90 – е годы ХХ в. : Сб. документов и материалов /Редкол.: Ж. Ибрашев и др. – Алматы, 1998. – 75 с.

29. ОБСЕ: Хартия Европейской безопасности: Сб. материалов междунар. науч. – практ. конф., состоявшейся 29 марта 2000 г. /КазГНУ им. аль –Фараби; Центр ОБСЕ в РК; Под общ. ред. Ж.У. Ибрашева. – Алматы: Қазақ университеті, 2000. – 87 с.

30. Проблемы международных отношений и дипломатии: Сб. статей /Редкол.: Ж.У. Ибрашев и др.- Алматы, 1998. – 97 с.

31.Сборник документов по международному праву: В 3-х т. Т.1. – Алматы, 1998. – 575 с.

32.Сборник документов по международному праву: В 3-х т. Т.2. – Алматы, 1998. – 502 с.

33.Сборник документов по международному праву: В 3-х т. Т.3.- Алматы, 1999. – 614 с.

34.Соединенные штаты Европы: путь к политическому союзу: Сб. материалов междунар. – науч. – практ. конф., состоявшейся 3 нояб. 2000 г./Под общ. ред. Ж.У. Ибрашева. - Алматы, 2001. – 61 с.

Диссертации, выполненные под руководством Ибрашева Ж.У.

Докторские диссертации

1.Касымжанова А.А. Специфика мусульманской философско- политической мысли в творчестве Абу Насыра аль-Фараби: Дис. .... д-ра филос. наук / М-во науки и высш. образования РК, Ун-т "Кайнар".- Алматы, 1999.- 221 с.

Кандидатские диссертации

1.Алимов С.В. Эволюция идеологии лейборизма: 70-80 гг. XX в.: Дис. ... канд. ист. наук . – Алма – Ата, 1992.

2.Байгабулова Б.Б. Социальные аспекты Европейской интеграции (50- 90-е годы XX века): Дис. ... канд. ист. наук / КазНУ им. аль-Фараби.- Алматы, 2002.- 154 с.

3.Байзакова К.И. Концепция сильного государства М. Дебре и проблема конституционной реформы во Франции в 40-50 – х годах XX века: Дис. ... канд. ист. наук. – Ташкент, 1985.

4.Бурнашов И.Л. Тэтчеризм и проблемы среднего образования в Англии (1979-1990гг.): Дис. .... канд. полит. наук / КазГНУ им. аль-Фараби.- Алматы, 1994.- 198 с.

5.Губайдуллина М.Ш. Историко – политическая концепция И.Г. Гердера: Дис. ... канд. полит. наук. – Алматы, 1993

6.Дузенов А.М. Общественно – политические взгляды и деятельность А. Мальро: Дис. ... канд. ист. наук. – Ташкент, 1988.

7.Енсебаева Э.Т. Европейский Союз во внешней политике Республики Казахстан: Дис. ... канд. ист. наук /КазНУ им. аль-Фараби.- Алматы, 2003.- 192 с.

8.Есдаулетова А.М.. Становление дипломатической службы в Казахстане: Дис. ... канд. ист. наук / КазГНУ им. аль-Фараби.- Алматы, 1998.- 130 с.

9.Иембекова М. XX ғасырдың 90 жылдарындағы Қазақстан-Түрік Қатынастары: Тарих ғылымд. канд. ғылыми дәрежесін алу үшін дайынд. дис. / әл-Фараби атынд. ҚазМУ.- Алматы, 1998.- 133 б.

10. Каратаева Л.Р. Методы урегулирования региональных конфликтов (на примере арабо-израильского конфликта): Дис. ...канд. ист. наук / КазГУ им. аль-Фараби.- Алматы, 1999.- 299 с.

11.Касымжанова А.Д. Елисейский договор и германо-французское политическое сотрудничество в рамках европейского союза (50-90-ые гг. XX века): Дис. ... канд. ист. наук / КазГНУ им. аль-Фараби.- Алматы, 2000.- 139с.

12. Касымова Д.Б. Международные отношения в Азиатско-Тихоокеанском регионе (1991-2001) (экономические и политические аспекты): Дис. ... канд. ист. наук / КазНУ им. аль-Фараби.- Алматы, 2002.- 171 с.

13. Лукпанова С.С. Конституционные основы формирования внешнеполитического курса Франции: Дис. ... канд. ист. наук / КазГНУ им. аль-Фараби.- Алматы, 1997.- 174 с.

14. Макашева К.Н. Эволюция идейно – политических взглядов Виктора Гюго: Дис. ... канд. полит. наук. – Алматы, 1993. – 134 с.

15. Медеубаева Ж.М. XX-ғасырдың 90-жылдарындағы Қазақстан-Британ қатынастарының тарихы Қазақстандық деректердің негізінде): Тарих ғылымд. канд. ғылыми дәрежесін алу үшін дайынд. дис. / әл-Фараби атынд. ҚазМУ.- Алматы, 1997.- 189 б.

16. Мусинов А.А. История развития консульской службы Республики Казахстан: Дис. ... канд. ист. наук / КазГНУ им. аль-Фараби.- Алматы, 1999.- 148 с.

17. Сулеева Т.В. Политическая история голлизма в работах американских исследователей: Дис. ... канд. ист. наук. – Ташкент, 1987.

18. Сүй Х. Внешняя политика Республики Казахстан и общественное мнение: Дис. ... канд. ист. наук / КазГНУ им. аль-Фараби.- Алматы, 1999.- 151 с.

19. Токаев К.К. Азиатско-Тихоокеанские государства во внешней политике Казахстана: Дис. ... канд. ист. наук.- Алматы, 1997.- 138 с.

20.Туганова Э.А. Развитие понятия географического фактора в истории политической мысли: Дис. ... канд. полит. наук. – Алматы, 1997. – 194 с.

21. Турарбекова Р.М. Внешнеполитические полномочия Президента России: (Теоретические и практические аспекты): Дис. ... канд. ист. наук / КазГНУ им. аль-Фараби.- Алматы, 1997.- 154 с.

22.Туровская Т.В. Историческая концепция Т.В. Маколя (1808 – 1859): Дис. ... канд. ист. наук. – Алма – Ата, 1991.

23. Фу Шин-И. КНР и Тайвань во внешней политике Европейского Союза: Дис. ... канд. ист. наук /КазНУ им. аль-Фараби.- Алматы, 2003.- 169 с.

24. Черных И.А. Эволюция идей монархии в английской политической мысли: Дис. ... канд. полит. наук / КазГНУ им. аль-Фараби, Каф. междунар. отношений и внешней политики РК.- Алматы, 1995.- 150 с.

Литература о жизни и трудах Ибрашева Ж.У.

1. Беримжарова А. Казахстан – это где-то на границе с Афганистаном, между Китаем и Россией... //Время по. – 2001. – 28 сент.

2. Ибрашев Ж.У. //Батырбеков М. Высшая школа Казахстана в лицах. – Алматы, 2000. – С.278-279.

3. Ибрашев Ж.У. Казахстанская политологическая энциклопедия. – Алматы, 1998. – С.114.

4. Казахский государственный университет имени С.М. Кирова /Отв. ред. У.А. Джолдасбеков. – Алма-Ата, 1984. – С.197.

5. Казахский государственный национальный университет им. аль-Фараби. – Алматы, 1994. – С.154

ИМЕННОЙ УКАЗАТЕЛЬ СОАВТОРОВ

Байзакова К.И. 2,13,11,16
Бурнашов И.Л. 2
Быченко М. 1
Галинек Г. 4
Губайдуллина М.Ш. 2
Жамбатырова Г.Ш. 2
Енсебаева Э. 1,7,12,23,25,28,39,41
Ермолаев А. 2
Ищанова З. 8
Кенжалина Н. 1,42,46
Кукеева К.Н. 2
Кусаинова М. 12
Лукпанова С.С. 27
Макашева К.Н. 1,2
Сулеева Т.В. 13
Султанов Б.К. 14
Фу Шин-И 1,40
Хан Г.Б. 2
Черных И.А. 2
Шерстюк Н. 1

СОДЕРЖАНИЕ

Предисловие.....	3
Основные даты жизни.....	4
Краткий очерк научной, педагогической и общественной деятельности.....	9
Хронологический указатель трудов.....	26
Труды, изданные под редакцией Ж.У. Ибрашева.....	35
Диссертации, выполненные под научным руководством Ж.У. Ибрашева	39
Литература о жизни и трудах Ж.У. Ибрашева.....	43.
Именной указатель соавторов.....	44

Ибрашев Жарас Умарович

Библиографический указатель

ИБ №2256

Подписано в печать 08.10.2003. Формат 70 x 108 1/32. Бумага офсетная.

Печать офсетная. Уч.-изд.л. 2,87 Тираж 100 экз. Заказ № 2398

Издательство "Қазақ университеті" Қазақського національного
университета ім.аль-Фарабі.

480078 г. Алматы, пр.аль-Фарабі, 71, ҚазНУ.

Отпечатано в типографии издательства "Қазақ университеті"